

Vaihtoehtoinen palveluverkko- ja kiinteistöratkaisu Virolahden kunnalle

Tässä kyselyssä pääset kommentoimaan ja ideoimaan sitä, miten Virolahden kunnan olisi mahdollista järjestää varhaiskasvatus ja opetus oikeudenmukaisesti, turvata kuntalaisten harrastusmahdollisuudet ja tehdä samalla tarvittavat säästötoimenpiteet. Kyselyn toteuttavat Klamilan koulun vanhempainyhdistys ja Klamilan päiväkodin vanhempaintoimikunta.

Kyselyn taustalla on kunnan viime keväänä tekemä palveluverkkopäätös, jonka mukaan talousvaikeuksissa olevan kunnan tarvitsemat säästöt hankitaan lakkauttamalla Klamilan koulu ja päiväkotikoulu lukukauden 2025-2026 päätteeksi. Lakkautuspäätös syntyi nopealla aikataululla, eikä kaikkia pyydettyjä vaihtoehtoja tutkittu tarpeeksi tarkkaan. Päätöksestä on myös tehty valitus ja täytäntöönpanokieltopyyntö hallinto-oikeuteen.

Tämän kyselyn tarkoitus on korjata puuttunutta kuntalaisten osallistamista ja auttaa päättäjiä kohti oikeudenmukaisempaa päätöksentekoa. Kyselyn tulokset toimitetaan kunnan viranhaltijoille, valtuutetuille sekä valtionohjauksen arviointityöryhmälle. Kyselyyn vastataan nimettömänä. Vastausaikaa on 3.10.2025 asti.

Alla tulosten jäsentelyä varten kerättävät taustatiedot. Sinun ei tarvitse olla virolahtelainen vastataksesi kyselyyn - kiinnostus kunnan oikeudenmukaiseen kehittämiseen riittää.

1. Oletko kirjoilla Virolahdella? *

- ☐ Kyllä
- ☐ En

2. Mihin ikäryhmään kuulut? *

- ☐ Alle 18 v
- ☐ 18-30 v
- ☐ 31-50 v
- ☐ Yli 50 v

Miksi tarvitaan parempi palveluverkkopäätös?

Tällä sivulla kerrataan lyhyesti, miksi kunnan keväällä tekemä päätös on ongelmallinen ja syytä korvata paremmalla. Jos tapaus on sinulle tuttu, voit myös siirtyä suoraan seuraavalle sivulle ja kääntää katseen eteenpäin, uuden kehittämiseen.

- **Osallistaminen ja palveluverkon vaihtoehdot:** Palveluverkkopäätöksillä on niin oleellisia vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin, että osallistamiseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Kunnalla jäi kuitenkin kuntalaisten osallistaminen kokonaan tekemättä, kun se selvitti palveluverkon uudistamisen vaihtoehtoja. Tuloksena oli palveluverkkoselvitys, josta puuttui sellaisia oleellisia palveluverkkovaihtoehtoja, jotka olisivat tuottaneet mittaluokaltaan samat säästöt kuin keväällä valittu vaihtoehto. Näitä vaihtoehtoja ei otettu vakavasti mukaan päätöksentekoon myöskään myöhemmin kuntalaisten kovasta yrityksestä huolimatta.
- **Oikeudenmukaisuus ja hyvinvointi:** Kunnan tärkeimpiin tehtäviin kuuluu edistää kaikkien asukkaidensa hyvinvointia. Oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon tulisikin olla kaiken päätöksenteon ytimessä. Kun kunta päätti hankkia tarvitsemansa säästöt lakkauttamalla Klamilan koulun ja päiväkodin, päätti se samalla keskittää säästöjen haitat läntiselle Virolahdelle. Koulun ja päiväkodin lisäksi koulukiinteistön myötä katoavat kunnan tarjoamat liikunta- ja harrastustilat. Päätös ja sen tuottama epäoikeudenmukaisuuskokemus on jo tähän mennessä aiheuttanut Klamilan alueella erittäin merkittävää henkistä pahoinvointia sekä katkeruutta kuntaa kohtaan. Samalla päätös on rakentanut tarpeetonta itä-länsi vastakkainasettelua.
- **Kunnan elinvoimaisuus ja julkisuuskuva:** Kunnan keskeisiin tehtäviin kuuluu myös tukea alueidensa elinvoimaa. Pitkällä aikavälillä koulujen lakkautus ei tuota säästöjä, vaan lakkautus tulee näkymään yleisenä alueen elinvoiman heikkenemisenä ja asukkaiden poismuuttona. Palveluverkkopäätöksellään Virolahti uhkaa autioittaa kunnan länsipään, karkottaa etenkin lapsiperheet ja varmistaa, ettei uusia perheitä alueelle muuta. Otsikoissa näkyvätkin nyt lähinnä kunnan ja kuntalaisten väliset konfliktit, vaikka kunnalla olisi hyvä mahdollisuus erottua kuntalaisten hyvinvointia vaalivana edelläkävijänä ja houkutella samalla kuntaan myös uusia asukkaita.
- **Nykyisen palveluverkkopäätöksen aukot:** Keväällä tehty palveluverkkopäätös jätti ainakin kaksi oleellista kysymystä auki. Ensinnäkin Klamilan alueen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen ei annettu mitään realistista ratkaisua. Esille nostetut palvelusetelit tulisivat kunnalle erittäin kalliiksi ja perhepäivähoitopaikkojen löytyminen vaikuttaa hyvin epätodennäköiseltä. Toiseksi auki jäi Virojoen ala-asterakennuksen tulevaisuus. Ala-asteen lapsimäärä romahtaa kunnassa seuraavien viiden vuoden aikana, jolloin Virojoen ala-asterakennus on kunnan lapsimäärään nähden huomattavan ylimitoitettu ja lisäksi korjausvelkainen. Muutaman vuoden päästä kunta joutuisikin miettimään myös tämän ala-asterakennuksen kohtaloa.

Vaihtoehtoinen palveluverkko- ja kiinteistöratkaisu: Kunnan toiminnan keskittäminen koulukeskuksiin

Tällä sivulla esitetään hyvin tiiviisti se vaihtoehtoinen palveluverkko- ja kiinteistöratkaisu, joka viime kevään keskustelujen jälkeen vaikuttaa kaikista oikeudenmukaisimmalta ja tasa-arvoisimmalta,

kuntalaisten hyvinvointia parhaiten tukevalta ja riittävät säästön mahdollistavalta. Virolahden kunnan on kiistatta sopeutettava toimintaansa väestöpohjan muuttuessa ja valtion tukien vähentyessä. Sopeutus voidaan kuitenkin tehdä myös oikeudenmukaisesti, kuntalaisten hyvinvointia korostaen ja Virolahden elinvoimaisuus säilyttäen.

Vaihtoehtoisen palveluverkko- ja kiinteistöratkaisun ydinkohdat:

- Määritetään Klamilan koulu, Virojoen ala-aste, Virojoen päiväkoti/yläaste/lukio, Villinranta (palvelutalo) ja Mäntyrinne (tuetun palveluasumisen yksikkö) **kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta keskeisiksi kiinteistöiksi**, jotka säilytetään ja joiden toimintaa kehitetään.
- Tarjotaan varhaiskasvatus ja vuosiluokat 1-2 sekä Klamilassa että Virojoella.
- Muiden ala-asteen vuosiluokkien 3-6 opetus jaetaan Virojoen ja Klamilan kesken oikeudenmukaiseksi katsotulla tavalla huomioiden, että vuosiluokat 7-9 käydään joka tapauksessa Virojoella. Jakoa ei lukita, vaan sitä voidaan aina tarvittaessa muuttaa.
- Kaikkea kunnan muuta toimintaa (erityisesti virastot, myös esimerkiksi nuorten tilat, kuntosalit) siirretään koulukiinteistöihin sitä mukaa, kun tilaa vapautuu.
- Keväällä tehdyn päätöksen suuruisiin tai suurempiin säästöihin päästään luopumalla muista kunnan omistamista kiinteistöistä (kts. seuraava sivu).
- Koulukiinteistöt mahdollistavat jatkossakin kunnan tarjoamat liikunta- ja muut harrastumahdollisuudet sekä kunnan itä- että länsipäässä.

3. Olisiko kunnan mielestäsi järkevää kehittää toimintaansa tähän suuntaan? *

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei, kerro miksi _____
- ☐ En osaa sanoa

4. Miten haluaisit kehittää edellä esitettyä ratkaisua? Miten siitä saisi vielä paremman?

Säästöt

Virolahden kunta on valtionohjauksessa, eikä kunta tule todennäköisesti pyörtämään viime kevään palveluverkkopäätöstään ilman, että uudella päätöksellä saavutetaan ainakin saman suuruiset säästöt. Tällä sivulla pääset ehdottamaan, mistä korvaavat tai vielä suuremmat säästöt voitaisiin ottaa.

Jos katsotaan vain koulukiinteistöjä, opetusta ja varhaiskasvatusta, edellä ehdottamamme

palveluverkkoratkaisu on kunnan viime keväänä tekemää päätöstä kalliimpi Klamilan koulurakennuksen ylläpitokulujen sekä yhden 1-2 luokan opettajan verran. Ainakin tämän verran täytyisi siis löytää muita vaihtoehtoisia säästökohteita. Varhaiskasvatuksen kuluissa vaihtoehtojen välillä ei ole suurta eroa, sillä kunta on nykyiselläänkin järjestämässä varhaiskasvatusta Klamilan alueella. Ehdottamassamme ratkaisussa tämä tapahtuisi Klamilan koulu- ja päiväkotikiinteistössä. Kokonaisuuden kannalta merkittävää eroa ei ole myöskään koululaisten kuljetuskustannuksissa.

Kiinteistöt ovat ilmeinen säästökohde. Kunnan väkimäärän ja palvelutarpeen vähetessä kiinteistöjen kulut korostuvat entisestään. Jos kunta keskittää väen ja varojen vähetessä toimintaansa koulukeskuksiin, olisi samalla syytä pyrkiä eroon turhiksi käyvistä kiinteistöistä myymällä, lahjoittamalla tai vähitellen purkamalla siinä tahdissa, kun kunnan taloustilanne antaa myöten. Luopua voisi siis ainakin niistä kiinteistöistä, joiden toiminta voidaan tulevaisuudessa siirtää koulukeskuksiin. Kunnan omistuksessa säilytettävien kiinteistöjen tulisi puolestaan joko edistää kuntalaisten hyvinvointia tai tuottaa kunnalle tuloja (tai ei ainakaan merkittäviä kustannuksia). Voit kuitenkin keksiä luopumiselle ja säästämiselle myös muita kriteerejä ja perustella vastauksesi.

Alla esitetään lista niistä kiinteistöistä, jotka pyritään kunnan kiinteistöstrategian mukaan säilyttämään (tilanne viime keväänä Kaakonkulman 27.2.2025 mukaan). Näistä on siis löydettävissä lisäsäästöjä kunnan viime kevään päätökseen verrattuna. Listassa ei ole mukana niitä neljää kiinteistöä, jotka on edellä tunnistettu kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta keskeisiksi.

5. Mistä kiinteistöistä kunnan kannattaisi mielestäsi luopua tarvittavien säästöjen hankkimiseksi ja mitkä kiinteistöt kannattaisi säilyttää? *

	Kannattaisi luopua	Kannattaisi säästää	En osaa sanoa
Terveyskeskus	☐	☐	☐
Virojoen paloasema	☐	☐	☐
Nykyinen kunnantalo (linja-autoasema)	☐	☐	☐
Vanha kunnantalo	☐	☐	☐
Jokitörmä (rivitalo)	☐	☐	☐
Vaalimaan sammutusvesiasema	☐	☐	☐
Rajasali (Vellikellon rakennuksessa)	☐	☐	☐
Klamilan kalasataman tilat	☐	☐	☐
Klamilan huoltorakennus	☐	☐	☐
Kotiseutumuseo (Pyterlahti)	☐	☐	☐
Bunkkerimuseo	☐	☐	☐

6. Tähän voit perustella edellisen kysymyksen valintojasi.

7. Onko kysymyksen 5 listassa sellaisia kiinteistöjä, jotka haluaisit nostaa kuntalaisten hyvinvoinnin kannalta keskeisten kiinteistöjen "koriin" Klamilan koulun, Virojoen ala-asteen, Virojoen päiväkodin/yläasteen/lukion, Villinrannan (palvelutalo) ja Mäntyrinteen (tuetun palveluasumisen yksikkö) rinnalle?

8. Mistä muualta kuin kiinteistöstä kunta voisi säästää (esimerkiksi toiminta ja tapahtumat)?

9. Onko sinulla kekseliäitä ideoita siitä, mistä tai miten kunta voisi saada tuloja?

10. Tähän voit vielä kommentoida kyselyä tai lähettää terveisiä kunnan viranhaltijoille ja päättäjille.